MALTA

TRIBUNAL GĦAL TALBIET ŻGĦAR

ĠUDIKATUR
AVV. DR. GRAZIELLA TANTI LL.B, LL.D.

Udjenza ta' nhar il-Ħamis, 10 ta' Lulju, 2025

Avviż tat-Talba numru: 37/2024 GT

ELMO INSURANCE LIMITED
[REG. NRU. C-3500]

VERSUS

MANUELA BONNICI [K.I. NRU. 0137890(M)]
JOANNE ELLUL [K.I. NRU. 0149278(M)]

It-Tribunal;

Ra l-Avviż tat-Talba mressaq nhar it-22 ta' Frar, 2024[1], fejn is-soċjeta' attriċi talbet li l-konvenuti jiġu kkundannati iħallsuha s-somma elf, tlett mija, sebgħa u tmenin Ewro u erbgħa u sebgħin ċenteżmu (€1,387.74) rappreżentanti danni, imgħax, spejjeż ġudizzjarji u VAT li s-soċjeta' Elmo Insurance Limited sborżat a favur tar-rikorrenti fl-arbitraġġ fl-ismijiet *"Argus Insurance Company (Europe)Limited et vs. Joanne Ellul*

[1] a fol 1 et seq

et" [M6404/2022] kif kienet kostretta tagħmel a tenur tal-Kapitolu 104 tal-Liġijiet ta' Malta fil-vesti tagħha ta' assikuratur konċernat tal-vettura bin-numru ta' Reġistrazzjoni KAD 694 u dana skont kif ġie deċiż permezz tal-l*odo* arbitrali mogħti fit-12 ta' Ottubru, 2023, hekk kif aħjar deskritt fl-istess Avviż tat-Talba. Intalbu wkoll l-ispejjeż tal-imsemmija proċeduri arbitrali kemm dawk li rrikorriet s-soċjeta' attriċi fl-ammont ta' mija u ħmistax-il ewro u sitta u erbgħin ċenteżmu (€115.46) u kif ukoll l-ispejjeż ġudizzjarji ta' Norbert Micallef li s-soċjeta' attriċi kellha tħallas ukoll li jammontaw għall-sebgħa u disgħin Ewro u erbgħa u tmenin ċenteżmu (€97.84). Illi għalhekk is-soċjeta' attriċi qed titlob li l-konvenuti jiġi kkundannati jħallsu solidament bejniethom lis-soċjeta' attriċi l-ammont totali ta' elf sitt mija u ewro u erbgħa ċenteżmi (€1,601.04).

Intalbu wkoll l-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri, kompriżi dawk tal-ittra uffiċjali tas-7 ta' April, 2022 u dawk tal-ittra uffiċjali tal-24 ta' Ottubru, 2023 skont l-artikolu 166A tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta, u bl-imgħax legali mill-24 ta' Ottubru, 2023 sad-data tal-pagament effettiv.

Ra d-digriet tal-Prim Imħallef datat 26 ta' Marzu 2025, fejn il-kawżi preċedentement mismugħa minn dan it-Tribunal li kien presedut minn Dr. Duncan Borg Myatt ġew assenjati lil dan it-Tribunal kif issa presedut.[2]

Ra li għad li l-konvenuti ġew it-tnejn debitament notifikati bl-atti ta' dawn il-proċeduri[3], huma naqsu milli jippreżentaw risposta fit-terminu

---

[2] A fol 39 et seq

[3] Bil-proċedura tal-affissjoni u pubblikazzjoni skont kif jidher minn wara ta' fol. 30, vera kopja tal-Gażżetta tal-Gvern a fol. 32 u minn nota li tinsab a fol. 34 et seq li permezz tagħha s-soċjeta' attriċi esebiet kopja ta' gażżetta lokali bl-Ingliż u oħra bil-Malti.

preskritt mil-liġi għal dan il-għan u lanqas ma deheru xi rappreżentant/i tagħhom (jew xi difensur għalihom) għas-smigħ ta' dan il-proċediment. Ra illi t-Tribunal iddikjara lill-konvenuti fi stat ta' Kontumaċja fis-seduta ta' nhar il-Ħamis, 3 ta' April, 2025[4].

Ra l-kapitolu ppreżentat mis-soċjeta' attriċi fl-istess seduta tal-Ħamis, 3 ta' April, 2025, liema kapitolu jinsab a fol. 53 tal-atti proċesswali.

Ra illi l-konvenuti naqsu milli jattendu għall-udjenza ta' nhar il-Ħamis, 12 ta' Ġunju, 2025 sabiex iwieġbu għall-imsemmi kapitolu.[5]

Sema' x-xhieda.

Ikkunsidra l-provi dokumentarji mressqa.

Ra l-atti proċesswali kollha.

Ra illi ġie dikjarat illi s-soċjeta' attriċi ma kellhiex provi ulterjuri xi tressaq.

Ra illi t-Talba tħalliet għas-sentenza.

<u>Konsiderazzjonijiet tat-Tribunal</u>

Illi l-Artikolu 9(2)(a) tal-tal-Att dwar Tribunal għal Talbiet Żgħar [Kapitolu 380 tal-Liġijiet ta' Malta] jgħid li "*Bla ħsara għal kull regola msemmija fis-subartikolu (1), ġudikatur – Għandu jiżgura li każ għandu,*

[4] Verbal a fol 52
[5] Ara verbal a fol 54

daqskemm ikun possibbli, jinstema' u jinqata' sommarjament fl-istess jum tas-smigh tiegħu u li dak is-smigħ ma jtulx iktar minn seduta waħda."

Illi l-paragrafu (b) tal-Artikolu 13 tal-istess Att jgħid illi *"Jekk il-konvenut jonqos li jidher, il-ġudikatur jista' jiddeċiedi l-kawża fin-nuqqas tal-konvenut u tista' ssir ammissjoni bis-subizzjoni tal-konvenut, u d-disposizzjonijet tas-Sub-titolu VI tat-Titolu I tat-Tielet Ktieb tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, li jirrigwardaw l-ammissjoni bis-subizzjoni tal-konvenut fil-qrati inferjuri għandhom jgħoddu mutatismutandis."* Illi jidher li dan l-Artikolu jħalli fid-diskrezzjoni tal-ġudikant jekk jiddifferixxix il-kawża għal ġurnata oħra jew le.

Illi dwar dan, fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell Ċivili, Inferjuri, Għawdex, fl-ismijiet ***"Noel Sultana vs Tony Xerri"***[6] ingħad illi:
"Magħdud dan, huwa dejjem ta' rilevanza li jigi denotat f'każijiet ta' din ix-xorta illi l-apprezzament tal-pertinenza u ta' l-influwenza tal-kapitoli tikkostitwixxi valutazzjoni ta' natura diskrezzjonali riżervata lill-ġudikant fil-mertu. Terġa' fil-kaz preżenti t-Tribunal adit ma llimitax ruħu biex jiffonda d-deċiżjoni tiegħu merament fuq l-istregwa tal-kapitolu u tal-mankata tweġiba għalih imma għadda biex, ġudizjożament, jistħarreg fuq il-bażi tal-provi l-oħra in atti jekk it-talba attriċi kienetx fondata, in toto jew in parti. Eżercizzju bħal dan kien ukoll jirrientra fil-poter diskrezzjonali tiegħu li jagħmlu għaliex għalkemm in-nuqqas ta' tweġiba għal kapitolu tagħmel prova posittiva jew argoment indizzjarju ta' prova, il-valur ta' din l-istess prova seta' dejjem jigi mwarrab jekk, fuq l-apprezzament prudenzjali, jinstab li l-oġġett tat-talba mhux suffiċjentement suffragat minn elementi oħra ta' prova akkwiżiti mill-

[6] deċiża fis-seduta tas-7 ta' Lulju, 2010 - Appell Ċivili - Għawdex Numru. 7/2009/1

proċess. Ingħad a propożitu mill-Qorti tal-Appell Superjuri illi "għalkemm il-kapitoli jitqiesu konfessati pero' dan ma jfisserx li l-Qorti kienet obbligata toqgħod fuq il-preżunta ammissjoni. Dik il-prova kellha tiġi evalwata u meqjusa flimkien ma' kull prova oħra li sa dak l-istadju setgħet kienet diġa' prodotta quddiem il-Qorti'."

Fis-sentenza "**G.M.F Precast Limited vs Franmar Limited**"[7] deċiża mit-Tribunal Għal Talbiet Żgħar diversament presedut ingħad li:

"Ghalkemm kontumaci, tali stat silenzjuz ma jfissirx li l-parti konvenuta qed tammetti dak allegat u/jew pretiz mill-parti attrici, l'ghaliex xorta wahda jibqa' d-dmir ta' din l-ahhar parti li tipprova l-kaz taghha sa' dak il-grad probatorju rikjest mil-Ligi. Fid-duttrina forensi nsibu ritenut illi, "la contumacia vale resistenza, che il contumace tacitamente respinge le domande dello avversario ... il contumace affida al giudice la propria difesa ... questa difesa deve limitarsi ad esaminare se le forme del rito sian rispettate, se l'assunto della parte presente sia fondato in fatto ed in diritto" (Salvatore La Rosa, "Il Contumace nel Giudizio Civile", Filippo Tropea ed. 1887; §118, p. 175). Mil-lat ta' gurisprudenza domestika, wiehed huwa mistieden jara in re ***Giuseppe Gerada v. Salvu Attard*** *(Appell Kummercjali, 6 ta' Novembru, 1959); id-decizjoni riportata f'Kollez. Vol XXIX-III-35; il-kawza in re* ***Id-Direttur tar-Registru Pubbliku v. Ermelina Silos Mendoza et*** *(Prim'Awla, 16 ta' Novembru, 2010); id-decizjoni in re* ***Carmela Zahra armla v. Direttur tax-Xogholijiet Pubblici*** *(Appell Superjuri, 28 ta' Frar, 1975; mhux pubblikata); u in re* ***Awtoritá Ghat-Trasport F'Malta v. Abdi Khadar Qaasim*** *(Tribunal Ghal Talbiet Zghar, 6 ta' Novembru, 2017; mhux appellata) li fiha insenjamenti ulterjuri dwar dan is-suggett. Ghalhekk, il-posizzjoni guridika tal-parti mharrka f'dan il-procediment*

[7] Deċiżjoni mogħtija fl-14 ta' Lulju 2022, Avviż tat-talba numru 366/2021

hi meqjusa bhala cahda totali u kategorika tal-allegazzjonijiet kollha vantati kontriha, li jehtiegu jigu debitament pruvati kif imiss.

Fil-konfront ta' l-imsemmija konvenuta gie prezentant kapitolu mill-attrici fl-appena msemmija udjenza (ara Kapitolu a fol. 16). Dan il-kapitolu gie dikjarat bhala mistqarr fl-udjenza successiva, hekk kif registrat fil-verbal ta' l-udjenza ta' l-20 ta' Gunju, 2022 (a fol. 17). Peress li l-konvenuta naqset milli tirregistra dehera biex twiegeb ghal tali kapitolu, fid-dawl ta' tali omissjoni, l-istess kien jisthoqqlu jigi emmnut. Ghalhekk dan ghandu jittiehed bhala mistqarr. Kif diga' maghdud, dan kollu gie debitament puntwalizzat fil-verbal ta' l-udjenza l-ahhar imsemmija.

It-Tribunal josserva illi, in linea ta' principju, il-kapitolu hu fatt processwali li jgib mieghu effetti specifici, espressament previsti u determinati mil-ligi taht il-Kapitolu 12 tal-Ligijiet ta' Malta [vide Art. 698(2) u 702(3)]. Minn tali disposizzjonijiet huwa dezunt illi l-kapitolu hu mezz dirett biex jipprovoka konfessjoni gudizzjali f'min lilu jigi deferit ta' fatt sfavorevoli ghal kapitolat u ta' vantagg ghall-parti li eskogitatu. Jinghad fid-decizjoni in re ***Anthony Borg v. Samwel Veneziani*** *(Appell Inferjuri, 28 ta' April 1998), illi, "din ic-cirkustanza hi hafna rilevanti ghaliex tfisser illi bin-nuqqas tal-konvenut appellat li jidher biex jikkontesta l-kapitolu, saret prova posittiva li l-ammont rekalmat mill-attur kien dovut lilu ghal ragunijet minnu pretizi u dana bl-ammissjoni – anke jekk negattiva fis-sens ta' non kontestazzjoni – ta' l-istess konvenut." Fl-istess sens ara s-sentenza in re* ***Stephen Vella et v. Bollicine Limited*** *(Appell Inferjuri, 9 ta' Jannar, 2008).*

Madanakollu, ghalkemm huwa veru li l-kapitoli, meta s-subent ma jkunx wiegeb ghalihom u ma jkunx iggustifika l-omissjoni tieghu li jikkontesta l-kawza formalment, ghandhom jitqiesu bhala konfessjoni (i.e., l'hekk imsejha konfessjoni gudizzjarja). Imma dana ma jfissirx li min hu tenut

jiggudika huwa obligat joqghod dejjem fuq dik il-prezunta konfessjoni. Is-subizzjoni hija semplici mezz ta' prova, u ghandha tigi ezaminata u valjata flimkien mal-provi l-ohra kollha tal-kawza, b'mod illi, jekk il-kapitoli ma jkunux konfacenti mal-provi l-ohra tal-kawza, u l-gudikant jidhrilu li ghandu jaghti prevalenza lil dawk il-provi l-ohra, l-konfessjoni prezunta derivanti mis-subizzjoni ghandha ccedi quddiem dawk il-provi l-ohra. F'dan is-sens ara d-decizjoni in re ***Tabib Dr. Antonio Zammit et v. Francesco Pace et*** *(Prim'Awla, 28 ta' Gunju, 1952). In tema, kemm id-duttrina legali kif ukoll il-gurisprudenza, issoktaw jaffermaw, u jikkawtelaw ukoll, illi tali prova wehida mhux necessarjament u bilfors ghandha tiddemostra l-fondatezza tal-pretensjoni tal-parti attrici in kwantu dak l-istat migjub in essere bil-kapitolu ma ghandux ifisser li qed jintroduci derogi ghall-principju tal-piz tal-provi….."*

Magħdud ma' dan, it-Tribunal iqis ukoll dak li ntqal fis-sentenza mogħtija mill-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) fl-ismijiet "**Borg and Aquilina Ltd Vs John Cuschieri et**"[8]**:**

*"In-nuqqas ta' twegiba ghall-interrogatorju kostitwit bil-kapitolu, ghalkemm ghandu valur ta' ammissjoni tal-fatt dedott, jibqa' b'danakollu, argoment indizzjarju ta' prova soggett ghall-valutazzjoni ampja tal-provi minn Qorti. Jista' jaghti l-kaz, allura, illi mill-apprezzament relattiv li jsir dik l-istess prova indizzjarja mhux bilfors tassumi tifsira probatorja ghaf-favur ta' l-attur u kontra l-persuna kapitolata. "Ghal tali konkluzjoni l-gudikant ghandu jasal biss wara li jkun ivvaluta kull element iehor tal-provi" ("****Giuseppe Wismayer -vs- Giovanni Magro****", Qorti tal-Kummerc, 24 ta' Novembru, 1934). Konsiderazzjoni din ri-affermata fid-decizjoni tal-Qorti ta' l-Appell tat-28 ta' April 2000 in re: "****James Trapani et -vs- Vincent Cilia****", u fejn inghad illi "l-kapitoli*

[8] App Ċiv Nru: 287/2008/1 mogħtija nhar il-5 ta' Marzu 2010

jitqiesu konfessati pero' dan ma jfisserx li l-Qorti kienet obbligata toqghod fuq dik il-prezunta ammissjoni. Dik il-prova kellha tigi evalwata u meqjusa flimkien ma' kull prova ohra li sa dak l-istadju setghet kienet diga` prodotta quddiem il-Qorti"…"[9]

<u>It-Tribunal jikkonsidra ulterjorment</u>

Illi skont kif diġa' ġie indikat aktar 'il fuq, il-konvenuti, għalkemm debitament mgħarrfin bl-Avviż tat-Talba u nnotifikati skont il-liġi, naqsu li jippreżentaw risposta u naqsu wkoll li jidhru f'xi seduta jew oħra, u għalhekk waqgħu t-tnejn li huma fi stat ta' Kontumaċja.

Stante illi l-konvenuti, għalkemm imsejjħin diversi drabi baqgħu ma dehrux u lanqas ma ppreżentaw risposta fiż-żmien mogħti mil-liġi, ġew dikjarat fi stat ta' kontumaċja.[10] Fil-konfront tal-imsemmi konvenuti ġie preżentat kapitolu mis-soċjeta' attriċi fl-udjenza tat-3 ta' April, 2025, li jinsab a fol 53 tal-atti proċesswali. Dan il-kapitolu ġie dikjarat bħala mistqarr fl-udjenza suċċessiva, hekk kif reġistrat fil-verbal tal-udjenza ta' nhar it-12 ta' Ġunju, 2025[11], u dan peress li l-konvenuti naqsu milli jirreġistraw dehra biex iwieġbu għal tali kapitolu. Fid-dawl ta' tali omissjoni, l-istess kapitolu kien jistħoqqlu jiġi emmnut. Għalhekk dan għandu jittieħed bħala mistqarr. Dan kollu ġie debitament puntwaliżżat fil-verbal tal-udjenza imsemmija.

---

[9] Il-Qorti tal-Appell (Sede Inferjuri) kompliet tirrijaferma dawn il-konsiderazzjonijiet anke f'sentenzi oħra fosthom dik fl-ismijiet "**Absolute Services Ltd v. Stefan Darmenia"**, mogħtija fil-11 ta' Novembru, 2020. Ara wkoll sentenza ta' dan it-Tribunal, iżda diversament presedut, "**Complex Co. Ltd v. Clive May"**, mogħtija fis-27 ta' Mejju, 2021.
[10] Verbal tas-seduta tat-3 ta' April, 2025 jinsab a fol 52
[11] Verbal jinsab a fol 54

Illi it-Tribunal xorta waħda jeħtieġ jevalwa l-provi kollha prodotti, u huwa obbligat li janalizża din l-ammissjoni flimkien ma' kull prova oħra u dana anke fid-dawl tal-ġurisprudenza kollha fuq kwotata. Għalhekk it-Tribunal sejjer jagħmel analiżi tal-atti proċesswali kollha tal-każ odjern u dan sabiex eventwalment jiġi determinat jekk permezz tal-provi mressqa mis-soċjeta' attriċi, it-talba tal-istess soċjeta' attriċi għandhiex tiġi milqugħa.

Illi t-Tribunal ra li fis-seduta ta' nhar il-Ħamis, 12 ta' Ġunju, 2025 xehed rappreżentant tas-soċjeta' attriċi **George Stagno Navarra** li bil-ġurament mogħti lilu ddikjara li hu jokkupa l-kariga ta' *Court Representative* fi ħdan is-soċjeta' attriċi u li l-ammont mitlub ta' elf sitt mija u ewro u erbgħa ċenteżmi (€1,601.04) għadu dovut mill-konvenuti lis-soċjeta' attriċi u li l-ebda ħlas akkont ma sar fil-mori tad-differiment. L-istess xhud ippreżenta wkoll korrispondenza interna (immarkata bħala **Dok GSN1**)[12] li tkompli tikkonferma li ma sar l-ebda pagament u li għalhekk l-ammont intjer mitlub ta' elf sitt mija u ewro u erbgħa ċenteżmi (€1,601.04) għadu dovut mill-konvenuti lis-soċjeta' attriċi.

Illi kif diġa' ngħad il-kapitolu jistħoqq li jkun emmnut u għalhekk għandu jittieħed bħala mistqarr.

Għalhekk, fid-dawl tal-provi indikati hawn fuq li ġew imressqa mis-soċjeta' attriċi, it-Tribunal huwa sodisfatt li t-talbiet tas-soċjeta' attriċi ġew sodisfaċentement ippruvati u jimmeritaw akkoljiment. Tali provi ma ġew bl-ebda mod kontradetti u dan it-Tribunal, wara li eżamina bir-reqqa l-istess fil-kwadru probatorju intier, ma jiddubitax mill-veraċita' u r-rilevanza tagħhom.

[12] Korrispondenza tinsab a fol 56

<u>Decide</u>

Għaldaqstant, it-Tribunal jaqta' u jiddeċiedi din il-kawża billi jilqa' t-talbiet kollha tas-soċjetà attriċi u konsegwentement jikkundanna lill-konvenuti solidarjament bejniethom sabiex iħallsu lis-soċjeta' attriċi s-somma ta' elf, sitt mija u ewro, u erbgħa ċenteżmi (€1,601.04) bl-imgħax li għandu jiġi kkalkulat b'rata mhux ogħla mir-rata massima permessa skont il-liġi, dekorribbli mit-22 ta' Frar, 2024 sad-data tal-pagament effettiv.

L-ispejjeż ġudizzjarji marbuta ma' dawn il-proċeduri huma a kariku tal-konvenuti solidarjament bejniethom. Stante li ma ġewx preżentati kopji tal-ittri uffiċjali msemmija fit-talba waqt il-proċeduri odjerni, it-Tribunal ma huwiex f'pożizzjoni li jiddeċiedi dwar l-ispejjeż tal-imsemmija ittri.

ft. AVV. DR. GRAZIELLA TANTI
Ġudikatur

ft. Adrian Pace
Deputat Reġistratur